

STEMBANDEN BEKIJKEN EN BEHANDELEN

Keel-, Neus- en Oorheelkunde (KNO)

FRANCISCUS VLIETLAND

Inleiding

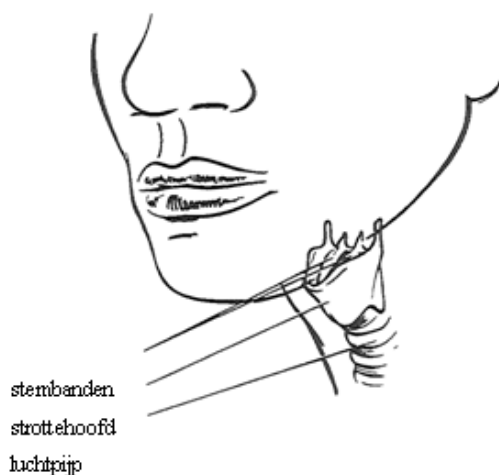
U hebt last van uw stembanden. Bij poliklinisch onderzoek van de stembanden kon geen duidelijke diagnose worden gesteld of zijn afwijkingen gevonden. Dit kan vele oorzaken hebben; en het hangt van de oorzaak af of dit afdoende behandeld kan worden. Daarvoor is een speciaal onderzoek noodzakelijk.

In deze brochure staat de gang van zaken beschreven bij het onderzoek en de eventuele behandeling. Voor de ingreep hoeft u meestal maar een dag te worden opgenomen; hierover leest u meer in de brochure "Dagopname". Als u nog vragen hebt, aarzelt u dan niet die aan uw arts te stellen.

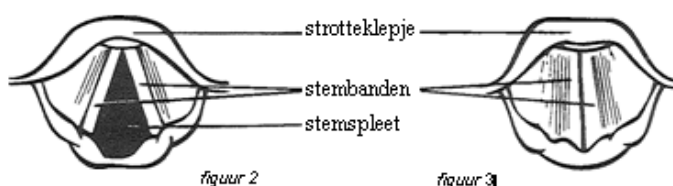
Stembanden

De stembanden bevinden zich in het strottenhoofd ('de adamsappel'). Het strottenhoofd is een orgaan, dat de keelholte en de luchtpijp met elkaar verbindt (zie figuur 1).

Stemgeluid wordt geproduceerd door de stembanden. Tijdens het ademen is de ruimte tussen de stembanden (stemspleet) maximaal (zie figuur 2); bij het spreken bewegen de stembanden naar elkaar toe: de stemspleet is dan nagenoeg gesloten (zie figuur 3). De stembanden komen in trilling door de uit de longen stromende lucht.

figuur 1

figuur 2

figuur 3

Wanneer is stembandonderzoek nodig?

Onderzoek of behandeling van de stembanden is nodig bij:

Stembandknobbeltjes

Deze kunnen voorkomen bij mensen die hun stem forceren. De knobbeltjes zitten op de rand van de stembanden, deze kunnen daardoor niet meer goed aaneensluiten. Er ontsnapt valse lucht tijdens het spreken, met heesheid als gevolg. De knobbeltjes kunnen tijdens een microlaryngoscopie worden verwijderd. Beide stembanden kunnen in één behandeling worden behandeld.

Chronische irritatie van de stembanden

De chronische irritatie van stembanden ontstaat onder andere bij roken. De stembanden zijn verdikt door vochtophoping (oedeem). Er wordt een reepje van de stemband afgehaald (gestript), zodat het vocht kan ontsnappen.

Gezwellen op de stembanden

Deze kunnen zowel goedaardig als kwaadaardig zijn. Om zeker te zijn om welke soort afwijking het gaat wordt tijdens de microlaryngoscopie het gezwel of een stukje ervan verwijderd voor nader onderzoek door de patholoog-anatoom.

De uitslag van dit onderzoek is bepalend voor de verdere behandeling. In 90% gaat het om onschuldige, maar wel hinderlijke aandoeningen van de stembanden. Mocht blijken dat het toch gaat om een wat ernstiger vorm van gezwel, dan krijgt u nadere informatie over de verdere behandeling.

Bekijken en behandelen van de stembanden

Het bekijken en behandelen van stembanden met behulp van een operatiemicroscoop wordt in medische termen 'microlaryngoscopie' genoemd. Bij dit onderzoek worden de stembanden en het gebied hier omheen nauwkeurig met de operatiemicroscoop bekeken. Dit alles gaat via de mond, zodat er uitwendig geen littekens worden gemaakt. Daarvoor wordt een rechte buis via de mond in de keel gebracht tot aan de stembanden. Het hoofd moet hierbij zover mogelijk naar achteren worden gebogen.

Bescherming van de tanden

De buis drukt sterk tegen de boventanden aan. Om schade aan de tanden te voorkomen wordt er een beschermkapje gebruikt.

Eén dag opname

Voor dit onderzoek hoeft u gewoonlijk maar één dag te worden opgenomen; we noemen dit dagverpleging. Meer hierover kunt u lezen in de brochure "Dagverpleging". Bij bepaalde omstandigheden kan het echter nodig zijn toch een nacht in het ziekenhuis door te brengen.

Voorbereiding

Vlak voor de operatie wordt u verzocht goed uit te plassen, zodat ook de blaas leeg is. Soms krijgt u medicijnen om de behandeling beter te laten verlopen. U wordt op bed naar de operatie- afdeling (OK) gebracht. Als u aan de beurt bent, gaat u naar een operatiekamer, waar u op een operatietafel wordt gelegd. U krijgt dan een infuus, waardoor de verdoving wordt toegediend.

Algehele verdoving

Om reflexen te voorkomen is het noodzakelijk de behandeling onder algehele verdoving te doen; het is dus niet mogelijk de behandeling onder plaatselijke verdoving uit te voeren. Omdat u wordt verdoofd, kan het nodig zijn dat er een algemeen onderzoek vooraf wordt gedaan door bijvoorbeeld een internist, longarts of cardioloog. Indien dit nodig is zullen wij dit met u bespreken.

Eten en drinken

Tijdens het Pre-Operatief Spreekuur wordt verteld wanneer u voor het laatst mag eten en drinken voor de operatie.

Na de behandeling

Na de behandeling blijft u even in de uitslaapruimte en wordt u door de verpleging opgehaald. Het infuus wordt verwijderd zodra u goed wakker bent.

U gaat na overleg met de behandelend arts naar huis; meestal is dit dezelfde dag aan het eind van de middag. Bij vertrek naar

huis wordt een afspraak meegegeven voor een controlebezoek op de polikliniek, ongeveer twee weken na de behandeling. Soms echter kan het nodig zijn dat u één of twee nachten moet blijven.

U mag gewoon eten en drinken, maar geen sterk gekruid voedsel.

Spreekverbod

Door de operatie is een wondje ontstaan. Een wond geneest het mooist wanneer het rust krijgt. Bij de stembanden betekent dit dat de stembanden elkaar zo min mogelijk raken; met andere woorden: na de behandeling hebt u een absoluut spreekverbod, tenzij de arts anders vermeld heeft. Dit spreekverbod geldt drie dagen, en betekent ook dat u niet mag fluisteren, kuchen of schrapen. Ook roken kan schade aan de stembanden toebrengen.

We raden u aan pen en papier te gebruiken om te communiceren; zorg dat dit vast klaar ligt als u van de operatie terug komt.

Pijn

De behandeling geeft als regel weinig napijn. Mocht u toch pijn hebben, dan kan deze worden bestreden met paracetamol 500 mg. Ademen door uw neus kan de pijn eveneens verlichten; hierdoor wordt uitdroging van de keel zoveel mogelijk voorkomen. U kunt ook stoom inademen, eventueel met wat menthol of kamille.

Spraakles

Na de behandeling is logopedische behandeling nuttig en gewenst. De logopedist leert u op een goede manier om te gaan met uw stembanden. Hierdoor kan herhaling van het stembandprobleem veelal worden voorkomen. In overleg met u zal de KNO-arts hiervoor een afspraak maken.

Hervatten van de werkzaamheden

De vierde dag na de behandeling kunt u de gewone werkzaamheden hervatten.

Vragen?

We kunnen in deze brochure alleen de meest belangrijke vragen beantwoorden. Misschien hebt u er niet genoeg aan. Bij vragen kunt u altijd de behandelend specialist bellen van 09.00 - 17.00 uur, via telefoon **010 893 00 00**.

In dit boekje staat informatie over het bekijken en behandelen van de stembanden. Wanneer is een onderzoek en/of een behandeling noodzakelijk? Wat houdt de behandeling in? In deze brochure krijgt u antwoord op deze vragen. Als u nog meer vragen hebt, aarzelt u dan niet die aan uw arts te stellen.

Augustus 2017
6050356